

Resume

Natura 2000 område nr. 94 Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov

Områdebeskrivelse

Området ligger nordvest for Gråsten i et morænelandskab, der især vest for Gråsten By er kraftigt kuperet. I dalene/slugterne løber vandløb, som flere steder er stemmet op til kunstige søer. Området består af flere skove: Rinkenæs Skov, Dyrehaven, Tralskov og Rode Skov - også kaldet Gråstenskovene. Størstedelen af området er statsejet. Skovene er meget varierede og består overvejende af gammel løvskov. Flere steder er der større sletter med overdrevspræg, og eng- eller rigkærpræg. Området omkring Hjertehøj er underlagt fredninger, som har til formål at bevare det naturskønne område, gamle ege samt en trægruppe på højen.

Oprindeligt var Gråsten Slotssø et nor, men blev i 1600-tallet afskåret fra Flensborg Fjord ved anlæg af to dæmninger og omdannet til en ferskvandssø. Kujborg Dam og Storedam er lavvandede damme anvendt til opdræt af karper. I Rinkenæs Skov ligger de opstemmede "Prinsesse-Søer". Søerne blev oprindelig anlagt til karpeopdræt, og karpedriften opretholdes stadig. I Rinkenæs Skov ligger også en lille mosesø, Ravnsrose, der er dannet ved opstemning.

Vigtigste naturværdier

Skovene huser den ene af de to sønderjyske bestande af den sjældne syvsoverart, hasselmusen. Hvepsevåge yngler normalt med flere par og rød glente har tidligere ynglet i skovene. Langs vandløbene og omkring søer og damme er isfuglen udbredt, og omkring Gråsten Slotssø, Vandholm og Saltholm ses jævnligt rørhøg og af og til rødbrum om vinteren. Stor vandsalamander er udbredt i området og forekommer i alle egnede vandhuller.

Store dele af skoven er gammel - der er en del bøgebevoksninger og lidt færre egebevoksninger over 100 år. Omkring en fjerdedel af skovarealet udgøres af bøg, eg og ask dækker en fjerdedel, og resten er nåleskov. Den prioriterede skovnaturtype, elle- og askeskov, findes på mindre arealer fordelt over hele området.

Trusler mod områdets naturværdier

Det gælder for alle de kortlagte naturtyper i Natura 2000-området, at de er negativt påvirket af luftbåret kvælstof og at den nedre tålegrænse er overskredet. For den næringsfattige naturtype hængesæk samt skovnaturtyperne, er den høje ende af tålegrænseintervallerne for kvælstofpåvirkning overskredet på hele arealet. Søerne i habitatområdet påvirkes alle af næringsstofftilførsel fra omgivelserne.

Flere af søerne anvendes til ekstensivt karpeopdræt. Karperne kan ved deres fødesøgning ophvirvle bundmateriale og næringsstoffer. Karperne har således en vis betydning for vandets klarhed og vurderes også at have betydning for undervandsvegetationens udbredelse.

Intensiv skovdrift kan medføre, at skovnaturtyper forringes eller ødelægges. I området er der registreret trusler fra intensiv skovdrift i form af kørsel i skovbunden. Der er i øvrigt en utilstrækkelig beskyttelse af skovnaturtyper mod bl.a. konvertering til andre træarter.

Flere af områdets forholdsvist næringsrige søer er truet af tilgroning. Det samme gælder de lysåbne arealer omkring Humlebjerg-søerne.

Uhensigtsmæssig hydrologi præger mindre dele af området og er en trussel for naturtyperne hængesæk, kildevæld og rigkær.

Flere steder er der konstateret bestande af de invasive arter kæmpe-pileurt og japan-pileurt.

Rekreativ anvendelse af områderne vurderes at kunne rumme en risiko for forstyrrelser af ynglefuglene på udpegningsgrundlaget.

Målsætning og indsats

Det overordnede mål for området er at sikre god-høj naturtilstand for områdets skov- og lysåbne naturtyper og sikre naturtypernes funktion som levesteder for udpegningsgrundlagets ynglefugle.

Der er særligt fokus på rigkær og kildevæld, da naturtyperne er truede på nationalt niveau. Det sikres, at tilstanden og det samlede areal af levestederne for udpegningsgrundlagets ynglefuglearter er stabilt eller i fremgang og kan danne grundlag for forekomst af en bestand på mindst 5 par hvepsevåge samt at rørhøg og isfugl yngler fast i området.

Indsatsen vil dreje sig om at sikre en hensigtsmæssig ekstensiv drift og pleje for de terrestriske naturtyper og en skovnaturtypebevarende drift for områdets skovnaturtyper. Der sikres velegnede levesteder for stor vandsalamander, hvepsevåge, isfugl og rørhøg. Invasive arter søges bekæmpet og arealer med rigkær øges og sammenbindes.

Oversigt over de væsentligste virkemidler til gennemførelse af denne plan:

Indsats	Stort omfang	Mindre omfang	Undersøges nærmere	Ikke relevant
Rydning, fjernelse af uønsket opvækst Herunder bekæmpelse af invasive arter		X		
Forbedring af hydrologi Fx ved at standse dræning, genoprette vandløb, fjerne diger		X		
Ekstensiv drift Fx indførelse eller opretholdelse af græsning, høslet mm.	X			
Sikring af arealer Sikring af natur der ikke pt. er		X		

beskyttet (fx stenrev og skovnatur)				
Reducere forstyrrelser		X		
Forbedring/sikring af levesteder Fx ved etablering af vandhuller, sikring af redetræer eller større fouragerings- eller yngleområder		X		
Sammenkædning af naturarealer Fx ved udlæg af naturarealer til samdrift af mindre og adskilte naturområder.		X		